

In het epicentrum van de coronacrisis in Italië. Henk De Vlaeminck...

Ik ben Henk De Vlaeminck, afkomstig uit Ardoorie en afgestudeerd aan het Klein Seminarie in 1992. Na mijn studies Burgelijk Ingenieur Architect aan de UGent heb ik deelgenomen aan een Europees uitwisselingsproject van 6 maand voor vrijwilligers (EVS European Voluntary Service). Zo ben ik in Italië terecht gekomen en zoals dat wel meer voorkomt bij Europese uitwisselingsprojecten heb ik daar iemand leren kennen. Na wat heen en weer gereis en enkele jaren in België gewoond te hebben, kozen we uiteindelijk in 2003 definitief voor Italië. Ik woon met Elisa en mijn twee kinderen Marco (11 jaar) en Jacopo (9 jaar) in Fidenza, provincie Parma, regio Emilia-Romagna.

Om "recht te hebben tot spreken" moet ik eerst en vooral wat vooroordelen uit de weg ruimen. Italië wordt vaak omschreven als "het zieke broertje van Europa". Eén van de Zuid-Europese landen in het rijtje Spanje, Portugal, Griekenland. Dus wie zou nu luisteren naar Italië, met zijn belabberde gezondheidszorg, schuldenberg, enz.? De waarheid is veel complexer! Historisch, cultureel en economisch hoort Italië niet thuis in dat rijtje. Bovendien is Italië een land van extremen in alle opzichten, met enorme verschillen tussen noord en zuid.

De regio's Lombardia (10 miljoen inwoners en een hogere bevolkingsdichtheid dan België), Emilia-Romagna (5 miljoen inwoners) en Veneto (5 miljoen inwoners) vormen de economische motor van Italië e behoren bij de rijkste regio's van Europa. Samengeteld met het zuiden komt Italië economisch toch nog op de derde plaats te staan in Europa, na Duitsland en Frankrijk. Het epicentrum van de Corona uitbraak lag in deze 3 regio's die goed zijn voor één derde van de bevolking.

Heel wat maatschappelijke aspecten zijn in Italië regionale bevoegdheden zoals bijvoorbeeld de gezondheidszorg. Die in Emilia-Romagna behoort ongetwijfeld tot de beste in Europa, die van enkele

zuidere regio's ongetwijfeld tot de slechtste... De gezondheidszorg in mijn regio is van hoge kwaliteit en volledig publiek: ik ga naar mijn huisarts zonder te betalen, na een ziekenhuisopname krijg ik geen factuur toegestuurd, bloedtests, medische onderzoeken, enz. maken allemaal deel uit van de "Welfare" zoals dat hier heet, bekostigd door de overheid via de normale belastingsinning. Lombardije heeft een ander systeem: kwalitatief maar voor een belangrijk deel privaat georganiseerd. Juist dat verschil heeft gemaakt dat de ziekenhuizen in Lombardije, in tegenstelling tot andere regio's, in zware moeilijkheden zijn gekomen tijdens de Coronacrisis, zonder evenwel te crashen.

In januari al start Italië met het controleren van de lichaamstemperatuur op alle luchthavens, zowel voor vluchten afkomstig van binnen als buiten de EU. Op 30 januari, 7 dagen na het begin van de lockdown in Wuhan, sluit Italië als enige EU-land het luchtruim voor alle vluchten uit China. Wat men toen nog niet wist is dat ook wie geen enkel symptoom vertoont een drager kan zijn van het virus, wat het bijna onmogelijk maakte om het virus buiten de landsgrenzen te houden.

Op 21 februari wordt voor het eerst iemand uit Codogno, positief getest op het coronavirus. Hij is werkzaam in Fiorenzuola d'Arda op 5 km van waar ik werk, maar niemand van zijn collega's test positief. In de gemeente Codogno testen een tiental mensen positief op het virus. Twee dagen later gaan 11 gemeentes in een "rode zone" waar niemand in of uit mag.

Begin maart gaan de scholen dicht, Lombardia gaat volledig in lockdown en al snel worden alle maatregelen uitgebreid tot het ganse grondgebied.

Het gaat nu allemaal heel snel. Ik zit letterlijk in het epicentrum van de eerste uitbraak van Covid-19 in de Westerse wereld. Ik besef de ernst van de situatie maar ik voel mij veilig waar ik ben, meer nog, ik zou op dit moment voor geen geld ter wereld in Vlaanderen willen zijn! Ik moet met lede ogen aanzien hoe mijn thuisland verlamd lijkt. De Belgische en Vlaamse overheid is beslissing loos, afwachtend (waarop?) en doof voor de signalen die nochtans overduidelijk zijn. Het Noord-Europees meerderwaardigheidscomplex speelt ook Vlaanderen parten en de laattijdige reactie zal mensenlevens kosten, véél mensenlevens! Terwijl hier in Italië de hel is losgebarsten, blijven de wetenschappers in België koppig over een griepje spreken...

Het enige wat ik kon doen was via sociale media ten minste familie en vrienden waarschuwen en toen ik het niet langer kon aanzien, heb ik ook alle Vlaamse kranten een open brief geschreven. Ik was trouwens niet de enige Vlaming in Italië die via de pers zijn of haar landgenoten heeft proberen wakker te schudden. Ik herinner mij levendig de dramatische oproep via pers en sociale media van een Vlaamse spoedarts, werkzaam in Italië. Van de Belgische ambassade en consulaten in Italië ondertussen een oorverdovende stilte...

Wat ik in Italië zag, was dat er onder de dagelijkse chaos een geoliede machine schuilging die meteen in gang schoot. Dat is misschien niet zo verrassend als je weet dat hier regelmatig aardbevingen en andere natuurrampen voorkomen. Wat voor mij een complete verrassing was, is dat ook het land als staat een stevige fundering heeft. Niet alleen de goed georganiseerde Protezione Civile (burgerbescherming) die bij rampen in actie komt, maar ook de overheid en de regering functioneerden plots als een daadkrachtige instelling. Er werden snel, moedige beslissingen genomen op nationaal en regionaal niveau. Beslissingen die in de geschiedenis van dit land nooit eerder genomen werden, zonder te kunnen rekenen op enig precedent in de westerse wereld. Ik had absoluut het gevoel op de overheid te kunnen rekenen. Via een *alert system* kreeg ik via GSM/telefoon regelmatig ingesproken boodschappen van de burgemeester met duidelijke uitleg over alle nationaal en regionaal genomen maatregelen.

Ondertussen leken in mijn thuisland de politiciers te zijn ondergedoken. Op het Nieuws spraken enkel nog wetenschappers: virologen en epidemiologen. De politiciers slaagden er niet in om gedurende de meest rampzalige gebeurtenis sinds de tweede wereldoorlog, een volwaardige regering te vormen. Zelfs het snel stijgend aantal doden volstond niet om een regering van nationale eenheid op de been te brengen. Wie de

pandemie leek te moeten stoppen, waren de burgemeesters op het laagste beleidsniveau en dus ongecoördineerd en met zeer beperkte middelen. Kan het absurder?

Begin augustus zijn de resultaten bekend gemaakt van een nationale screening om de epidemie in kaart te brengen. Zo'n 2,5% van de bevolking is met het virus in aanraking gekomen en dat loopt op voor de derde meest getroffen provincie Piacenza, waar ik werk, tot zo'n 10%. Ik ken persoonlijk tientallen mensen die ziek geworden zijn en enkele zijn helaas ook overleden. De belangrijkste indicatie van deze studie is wellicht die over het aantal asymptomatische positieven. Wat al vermoed werd, kreeg bevestiging: meer dan één op vier besmette personen vertoont geen enkel symptoom en nog eens één op vier slechts heel lichte symptomen. Het is net deze eigenschap van Covid-19 die het zo moeilijk maakt om de verspreiding van het virus te stoppen. Dit verklaart ook hoe het mogelijk was, ondanks de strenge controles op luchthavens, dat het virus zich onopgemerkt heeft kunnen verspreiden.

Er zijn een viertal varianten van het virus beschreven, alle vier genetisch afstammend van het virus dat in januari al in Duitsland is opgedoken. Het virus is dus wellicht niet rechtstreeks via China in Italië terecht gekomen. Eén van die vier varianten heeft de capaciteit om zich bijzonder snel te verspreiden en heeft veel slachtoffers gemaakt in de provincie Bergamo waar de beelden van de legervoertuigen die lijkisten moesten overbrengen naar naburige crematoria de wereld zijn rondgegaan.

Terwijl ik schrijf, halfweg augustus, is er in Europa sprake van een tweede golf. De toeristische sector vertegenwoordigt zo'n 10-15% van alle inkomsten in Italië, dus ondanks de risico's worden de grenzen zoveel mogelijk open gehouden voor buitenlanders. In Italië is de situatie voorlopig onder controle. Er is sinds een paar maand een traceer app, alle opstootjes van het virus worden met massaal testen snel omschreven en er zijn mobiele medische eenheden die de patiënten zoveel mogelijk aan huis opvolgen. Aan de Adriatische kust bijvoorbeeld zijn er mobiele testlaboratoria waar je, ook als toerist, voor tien euro een bloedprik kan laten doen om na 15 minuten al te weten of je al dan niet met het virus in contact bent gekomen. Het dragen van mondkapjes is ruim ingeburgerd en op veel plaatsen verplicht, al zie ik vooral bij jongeren, dat de alertheid snel daalt...

Tot slot Europa... Mijn gezin heeft zijn bestaan te danken aan de Europese gedachte, onnodig te zeggen dat ik een overtuigd Europeëer ben. Deze overtuiging is tijdens de coronacrisis gesmolten als sneeuw voor de zon. Het totale gebrek aan solidariteit, vooral in de beginfase, zijn een zware teleurstelling geweest. Er was zelfs niet de wil iets te leren van het eerste Westers land getroffen door Corona, laat staan om hulp te bieden. De eerste landen die medisch materiaal en hulpteams stuurden waren China, Albanië en Cuba! De Albanese Eerste Minister Edi Rama verwoorde het op deze manier: "Het is waar dat iedereen zich opsluit binnen de eigen grenzen en ook rijkere landen hebben de anderen de rug toegekeerd. Maar waarschijnlijk juist omdat wij NIET RIJK zijn, en ook NIET ZONDER GEHEUGEN, kunnen wij ons niet permitteren om niet te tonen dat Albanië en de Albanen een vriend in moeilijkheden NOOIT in de steek laten. Dit is een oorlog die niemand alleen kan winnen!" Ondertussen heeft Italië zelf medische teams in verschillende landen om op zijn beurt hulp te bieden met waardevolle (en duurbetaalde) ervaring bij het bestrijden van het coronavirus.

Nu de storm even is gaan liggen, heeft Europa een laatste kans om een degelijk herstelplan op poten te zetten, niet om Italië te steunen, niet om andere landen te helpen, maar om zichzelf te redden en de Europese gedachte in stand te houden.

Toen de oud-leerlingenbond van het KSRO mij vroeg om mijn ervaringen gedurende de coronacrisis neer te pennen, heb ik even getwijfeld... Ik heb zelf immers een hekel aan criticasters en verkies positief ingestelde mensen die oplossingen aanreiken. Maar uiteindelijk denk ik dat mijn ervaring nuttig kan zijn voor wie daar met de juiste ingesteldheid voor open staat. Door te reizen leert men vooral zichzelf en zijn eigen cultuur beter te kennen; je stelt jezelf in vraag en vanop afstand heeft men vaak een betere kijk op de dingen. De reactie van mijn thuisland op de coronacrisis was en is nog steeds voor mij een enorme teleurstelling. De

laatste jaren zijn al heel wat barsten gekomen in mijn visie op België en Vlaanderen, maar dit is voor mij een definitief breekpunt met mijn thuisland! Ik zeg dit met spijt in het hart, ik hoop daarmee niemand te kwetsen, maar ik ben niet over één nacht ijs gegaan om tot deze conclusie te komen.

Hou jullie goed daar in Vlaanderen!

